

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Universiteter og høyskoler

Deres ref

Vår ref

Dato

18/232-12

29. juni 2018

Informasjon om endringer i universitets- og høyskoleloven med virkning fra 1. juli og 1. august 2018

Kunnskapsdepartementet viser til [Prop. 64 L \(2017-2018\) Endringer i universitets- og høyskoleloven \(NOKUTs oppgaver, eksamen og personvern mv.\)](#) hvor departementet fremmet en rekke lovforslag. Alle lovforslagene, bortsett fra forslaget om at utdanningsinstitusjonene selv kan sette spesielle strengere opptakskrav, ble vedtatt av Stortinget. Vi viser til [Innst. 318 L \(2017-2018\)](#) og stortingets vedtak, [Lovvedtak 65 \(2017-2018\)](#). Disse endringene i universitets- og høyskoleloven trer i kraft 1. juli 2018.

Kunnskapsdepartementet viser videre til [Prop. 51 L \(2017-2018\) Endringer i opplæringslova mv. \(forbud mot bruk av ansiktsdekkjande plagg i barnehagar og undervisningssituasjonar\)](#), der departementet fremmet forslag om forbud mot bruk av ansiktsdekkende plagg i undervisningssituasjoner ved blant annet universiteter og høyskoler. Lovforslaget ble vedtatt av Stortinget, jf [Innst. 351 L \(2017-2018\)](#) og [Lovvedtak 71 \(2017-2018\)](#). Denne endringen i universitets- og høyskoleloven trer i kraft 1. august 2018.

Endringene i universitets- og høyskoleloven som vil gjelde for sektoren fra og med studiestart høsten 2018 er følgende:

- Det skal utarbeides sensorveiledning for alle eksamener. Dette er en oppfølging av Meld. St. 16 (2016 – 2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning (Kvalitetsmeldingen).
- Det er utdanningsinstitusjonen, og ikke den enkelte sensor, som skal bestemme om begrunnelse for karakter skal gis muntlig eller skriftlig.
- Der det er gitt en samlet karakter for skriftlig og muntlig prøve og den skriftlige delen er påklaget, må det avholdes ny muntlig prøve hvis ny sensur gir endret karakter på den skriftlige delen. Dette betyr at det ikke bare er når karakteren blir endret til det bedre, slik bestemmelsen er i dag (loven bruker i dag ordet "medhold"), at ny muntlig korrigerende eksamen må avholdes, men også der hvor studenten går ned i karakter.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Juridisk avdeling

Saksbehandler
Irene Tveite-Strand
22 24 76 55

- Hvis en student etter klage over eksamenskarakteren og ved ny sensur får endret resultatet med to karakterer eller mer, må utdanningsinstitusjonen foreta en ytterligere vurdering før endelig karakter fastsettes.
- Studentene får nå en individuell klagerett ved gruppeeksamen. En eventuell endring av karakter ved klage på gruppeeksamen vil kun ha virkning for den eller de som har klaget.
- En student kan etter 1. juli utestenges fra praksisstudier eller klinisk undervisning, både ved dom, og ved vedtatt forelegg for de overtredelsene som kan fremkomme av en politiattest.
- Et supplerende rettsgrunnlag i nasjonal rett ved behandling av personopplysninger fremgår nå av loven.
- Vikarer for arbeidstakere som har permisjon fordi vedkommende er valgt til eller åremålsansatt som leder, må fratreges uten oppsigelse selv om ansettelsestiden overstiger tre år. Før fratreden må arbeidsgiver vurdere om det kan tilbys annen passende stilling ved utdanningsinstitusjonen, og vikar med mer enn tre års ansettelsestid får også fortrinnsrett til annen stilling i staten.
- Studenter og ansatte skal ikke bruke klesplagg som helt eller delvis dekker ansiktet i forbindelse med undervisning. Forbudet gjelder også på turer, ekspedisjoner og lignende i tilknytning til utdanningsinstitusjonens undervisning. Forbudet gjelder ikke når bruken av plagg som dekker ansiktet er begrunnet i klimatiske, pedagogiske, læringsmessige, helsemessige eller sikkerhetsmessige forhold.
- Studenter som tross skriftlig advarsel bryter forbudet mot bruk av ansiktsdekkende plagg i undervisningen, kan bli bortvist i inntil ett år eller utestengt fra utdanningen i inntil ett år. Hvis ansatte bryter forbudet gjentatte ganger, kan dette være grunnlag for oppsigelse.

Særlig om ny vurdering ved vesentlig karakteravvik:

Sensur dreier seg i stor grad om skjønn. Det er derfor ikke unaturlig at én sensor kan komme til et annet resultat enn en annen sensor. At flere sensorer er sammen om sensur, kan redusere sjansen for at enkelte oppgavesvar får en karakter som kan være lite representativ. Departementet har i lovproposisjonen vist til at avvikene i sensurvurderingene kan tyde på at institusjonenes rutiner rundt sensur, opplæring av sensorene og eventuell utarbeiding av sensorveiledninger ikke alltid er tilstrekkelig. Hvis sensorene ikke legger de samme prinsippene og kriteriene til grunn ved vurderingene er dette et problem uavhengig av om sensuren er "blind" eller fullt ut dokumentert.

For en student vil det å klage på karakter alltid innebære en viss risiko fordi endring av karakter kan gjøres både til gunst og ugunst for klager, jf. uhl. § 3-9 femte ledd. Hvis resultatet kan bli at karakteren endres med to karakterer eller mer, fremstår det å klage som svært lite forutsigbart for studenten. Det er en trussel mot studentenes rettsikkerhet at det ikke foreligger en "sikkerhetsventil" i tilfeller hvor utfallet for klageren resulterer i en endring på to karakterer eller mer. Samtidig er det viktig at karakteren gir et så korrekt bilde som mulig av studentens kunnskaper og ferdigheter.

Departementet har merket seg at en rekke utdanningsinstitusjoner i forbindelse med høringen har etterlyst flere retningslinjer for hvordan dette lovforslaget skal praktiseres.

Hensikten med endringen er å sikre studentene en viss forutsigbarhet ved klagesensur. Dette innebærer at hvis karakteren ved ny sensur avviker med to eller flere karakterer fra opprinnelig sensur, skal utdanningsinstitusjonen foreta en ytterligere vurdering av om sensurene er gjort i samsvar med fastsatte retningslinjer og prinsipper før siste og endelig karakter fastsettes. Departementet er av den oppfatning at det antas å være mest hensiktsmessig om de involverte sensorene fra opprinnelig sensur og ny sensur vurderer dette i fellesskap og kommer frem til en omforent endelig karakter, eventuelt også i samarbeid med fagansvarlig. En annen mulighet er at nye fagpersoner vurderer om de to sensurene er i samsvar med sensurkriteriene. Departementet presiserer at det vil være innenfor utdanningsinstitusjonenes egen råderett å bestemme hvordan de nye reglene for sensur best kan gjennomføres ved egen institusjon. Fordi én eksamen ikke er lik en annen må en ny institusjonell vurdering kunne reflektere dette. En slik vurdering skal foretas på institusjonenes eget initiativ og ikke først hvor studenten ber om det, fordi det da er nærliggende å anta at det bare være i tilfeller hvor karakteren endres til ugunst at slik vurdering blir gjennomført. Også i tilfeller der karakteren endres til en bedre karakter, kan et stort avvik tyde på at opprinnelig og/eller ny sensur ikke er gjennomført i samsvar med de fastsatte kriteriene for vurderingen, og utdanningsinstitusjonen må da foreta en ny vurdering.

Det ble i forbindelse med høringsrunden stilt spørsmål om studenten kan trekke en klage før ny sensur er gjennomført. Departementet viser til at det å trekke en klage ikke er regulert eksplisitt i universitets- og høyskoleloven. Institusjonene har ikke adgang til å fastsette regler om trekking av klage eller lignende som ikke er forenlig med forvaltningsrettens alminnelige regler. Departementet legger til grunn at det for alminnelige forvaltningsklager er adgang til å trekke tilbake klagen inntil saken er avgjort. I fravær av avvikende regulering i universitets- og høyskoleloven, eller andre relevante lover, gjelder dette også for klage over karakterfastsetting etter uhl. § 5-3 fjerde ledd. Departementet legger til grunn at når det gjelder en så sentral rettighet som klage over et forvaltningsorgans vedtak, er det nødvendig med en klar hjemmel for å fravike hovedregelen om at man kan trekke klagen frem til saken er avgjort. Departementet legger dermed til grunn at det etter gjeldende rett ikke er adgang for institusjonene til å avskjære denne trekkretten. Det er departementets oppfatning at hvor det foreligger et karaktersprik på to karakterer eller mer, og det derfor må foretas en ytterligere vurdering, er karakteren ikke "endelig" før en slik vurdering er gjennomført. Det er da heller ikke noen endelig karakter som institusjonen kan informere studenten om før denne vurderingen er gjennomført.

Ved den nye vurderingen skal all dokumentasjon være tilgjengelig. Dette er ikke en tredje runde med ordinær sensur, og bestemmelsen om "blind sensur" i § 5-3 fjerde ledd kommer derfor ikke til anvendelse. Institusjonens sensurvedtak i slike klagesaker er endelig og kan ikke påklages.

Gjennomgang av regelverket for høyere utdanning

Departementet viser til slutt til at som ledd i regjeringens arbeid med å forenkle og effektivisere det offentlige Norge, har regjeringen besluttet å starte et arbeid med en helhetlig gjennomgang og revisjon av regelverket som gjelder for universiteter, høyskoler og studentsamskipnader. Et [lovutvalg](#) ble oppnevnt i statsråd 22. juni og skal fremme en NOU med forslag til ny universitets- og høyskolelov i februar 2020.

Med hilsen

Lars Vasbotten (e.f.)
avdelingsdirektør

Irene Tveite-Strand
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Norsk studentorganisasjon
Unit - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning
Universitets- og høgskolerådet